Published and distributed under permit (No. 781), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 91. | Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 21. цвітня, 1922.

VOL. XXX. | No. 91. | Jersey City, N. J., Friday, April 21, 1922. | THREE CENTS

КРАЙНА ПОРА КІНЧИТИ ПОЗИЧКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ!

СТРАЙКАРІ ПОБИЛИ КОПАЛНЯНИХ СТОРОЖІВ

ВІЛКЕС-БАРЕ, ПА., 19. цвітня. — Межи страйкарами та сторожами коло копалні Іст Бостон в повіті Лузерн прийшло до бійки, в котрій страйколоми побили камінием сторожів. Сторожі втекли домів. Кількох з них ранено, але нікого не ранено тяжко.

ВЖЕ ВІДЧУВАЄТЬСЯ НЕДОСТАЧА МЯГКОГО ВУГЛЯ

ПИТСБУРҐ, ПА., 19. цвітня. — Мягке вугля вже почало підноситися на ціні, що всі вважають признакою зближаючоїся недостачі його.

Причиною сього являється безустанний зріст числа неюнійних майнерів, що пристають до страйку.

БІДУВАННЄ СЕРЕД СТРАЙКАРІВ В ЗАХІДНІЙ ВЕРДЖІНІЇ

НЮ ЙОРК, 19. цвітня. — Урядники майнерської юнії видали заяву, що 80,000 страйкуючих майнерів в Західній Верджінії находиться в дуже прикрім положенню і що їх родини будуть просто голодувати, як їм не поспішиться з допомогою.

НЕ ХОЧУТЬ ГОВОРИТИ ЗІ СТРАЙКАРАМИ

ПРОВІДЕНС, Ровд Айленд, 19. цвітня. — Властителі ткальняних фабрик в долині Потакет повідомили ґубернатора стейту Арама Дж. Потієра, котрий запросив їх на конференцію з представниками страйкарів, що вони ни хочуть говорити зі страйкарами про полагодженнє страйку. Вони не подали до своєї заяви ніякого пояснення про причину свої відмови.

ЗЕЛІЗНИЧНИКИ ПРОТИ „ОДНОЇ ВЕЛИКОЇ ЮНІЇ"

ШІКАҐО, Илиной, 19. цвітня. — Делеґати на конвенцію зелізничних робітників, що належуть до ріжних юній, звязаних з Американською Федерацією Праці, відкинули нині пропозицію звязати всі зелізничі юнії в одну орґанізацію, побудовану після засади „одної великої юнії".

ЗА ЗБІЛЬШЕННЄМ АРМІЇ

ВАШІНҐТОН, 19. цвітня. — Перед сенатовим комітетом для видатків зявився нині представник і командант Американського Леґіону, орґанізації бувших американських жовнірів, і в довшій промові обороняв становище президента Гардинґа і ґенерала Першинґа в справі числа американських жовнірів.

Він старався виказати, що Злучені Держави потребують що найменче 150,000-ої армії, та що за такою армією стоять всі бувші американські вояки.

ПАЛАТА ПОСЛІВ ПРИЙМАЄ ВЕЛИКУ МОРСЬКУ ЗАЛОГУ

ВАШІНҐТОН, 19. цвітня. — Прихильники „великої фльоти" віднесли нині велику побіду в палаті послів. Палата послів приняла великою більшостю що число моряків на американській военній фльоті має виносити 86,000 мужа.

На удержанне сього числа визначено 251 міліон долярів. За внесеннєм голосували демократи і републиканці без ріжниці партій.

МОСКОВСЬКИЙ УЧЕНИЙ УТІКАЧЕМ ПЕРЕД БОЛЬШЕВИКАМИ

ШІКАҐО, 19. цвітня. — Сюди приїхав професор Олександер Максимов, відомий авторітет (повага) в науці мікроскопічної анатомії.

В хвилі, як большевики обняли уряд, Максимов був професором Цісарської Академії в Петрограді. Він втік з Росії і скитався по світу, поки Шикаґовський Університет не предложив йому катедри анатомії.

ПРЕЗИДЕНТ ГАРДИНҐ ГРОЗИТЬ ЗАВЕТУВАТИ БИЛ ПРО БОНУС

ВАШІНҐТОН, 19. цвітня. — Президент Гардинґ відбув нині конференцію зі сенатором Вотсоном з Індіяни, на котрій говорено про вчорашну постанову партійної наради републиканських сенаторів голосувати за бонусом. Сенатор Вотсон виніс враженне, що президент таки рішився заветувати законопроект про винадгородженнє для ветеранів, як що конґрес в законі відразу не покаже, звідки взяти гроші на бонус.

ГАРДИНҐ ПОПИРАЄ ЗАКОН ПРО ПОПРАВУ ЗЕМЛІ

ВАШІНҐТОН, 19. цвітня. — Президент Гардинґ обіцяв підписати законопроект ореґонського сенатора Мекнері, котрий визначує суму 350 міліонів долярів на ріжні поправи землі в західних стейтах.

За ті гроші мають просушити коло три міліони акрів землі і заложити фарми для яких 40,000 родин.

НОВІ КЛОПОТИ ҐЕНЕРАЛА СЕМЬОНОВА

НЮ ЙОРК, 20. цвітня. — Сибірський ґенерал Семьонов, котрий сидів кілька днів в тюрмі, бо не міг дати запоруки в цивільнім позві проти себе, був випущений на волю вчора, коли він зложив готівкою кавцію в сумі 25,000 долярів.

Коли він виходив з тюрми, нюйорські Жиди зробили демонстрацію проти нього, називаючи його бандитом, різуном, убийцем, діточим горлорізом, і т. п. Лише завдяки поліції вдалося Семьонову вирвати ся зпомежи демонстрантів.

Проти Семьонова збирається вже нова буря. Одна японська ґазета помістила лист якоїсь Росіянки, котра каже, що вона є справжною жінкою ґенерала та що ґенерал не їздить зі своєю законною женою.

СЕНАТОР БОРА ПРОТИ ПРИЗНАВАННЯ БАХМЕТЄВА АМБАСАДОРОМ.

ВАШІНҐТОН, 18. цвітня. — Сенатор Бюра критикував в своїй промові становище департамент стейту в справі Бориса Бахметєва, представника тимчасового російського уряду. Бора грозив, що він постарається, щоби Бахметєв перестав бути представником уряду, котрий упав чотири роки тому назад.

ЗА ЗМІНОЮ ПАШПОРТОВИХ ПРАВИЛ.

ВАШІНҐТОН, 18. цвітня. — Кілька европейських урядів запропонувало Злученим Державам ріжні зміни в постановах про пашпортові віза, які можуть зменчити значно кошта подорожовання для Американців.

Як відомо, американський уряд побирає за візованнє пашпорта таксу в сумі 10 долярів. Европейські держави попідносили свої такси так, щоби й вони побирали за візованнє по 10 долярів. З сього виходила для американських горожан, подорожуючих по Европі, більша невигода, як виходила для Европейців, подорожуючих по Америці, бо коли Европеєць в Америці звичайно платив лише одно візо, то Американець в Европі платив деколи навіть 20 віз. З того згляду пропозиції европейских держав зменчити кошти віза принеслиби більшу користь Американцям, як Европейцями.

Обчисляє департамент стейту, що він видає річно коло 19.000 пашпортів та побирає за се коло 190.000 долярів.

КОНАН ДОЙД ПРО ЩАСТЄ ЗА ГРОБОМ

Відомий анґлійський письменник, Конан Дойл, що недавно приїхав до Злучених Держав, виголосив уже кілька відчитів про свої спіритистичні вірування.

В своїм послідним відчиті Дойл змальовував позагробове життє, в яке він вірить і про яке має, як каже, вісти від духів. Небо се на його думку край сповнених ідеалів, в якому нема ніякої дісгармонії. Кождий людина, що приходить сюди, стає молодою: мущина, примірoм, що вмер, маючи 80 літ віку, відмолодіє так, що виглядає якби був в силі віку, а женщина виглядає, якби мала 25 літ. Потім вже ніколи не старіються. Особи, що померли в діточім віку, виростають там до повнолітности. Діти там сміються цілими днями. З того бесідник робив заключенне, що смерть не повинна мати для нього ніяких страховищ, а лише саме щастє.

МІСТО НЕ ПРИЙМАЄ ДАРУ БІБЛІОТЕКИ

Недавно помер в Америці Теодор Вейл, котрий свого часу причинився богато до удосконалення телефону, а потім був через довгий час президентом Американської Телефонічної та Телеґрафічної Компанії. В своїм тестаменті він лишив свою збірку образів та других творів штуки, свою бібліотеку, поміщену в прекраснім мармуровій палаті, містови Мориставн в стейті Ню Джерзі, де вона була побудована. Запис однак мав умову, що місто, приймаючи подарунок, мусить зі своєї сторони зібрати суму 250,000 долярів. — тілько варта палата, після оцінки знатоків, — і обернути її на збогаченнє бібліотеки та ґалерії штуки. Місто постановило не сповнити сеї умови, а тим самим не приняти дарунку богатого винаходчика. Коли вістка про сю постанов міст дійшла до сестрінки покійника, котрій припав ґрунт, на якій стоїть будівля, вона запропонувала містови ґалєрію образів та бібліотеку під услівєм, що місто заплатить її за ґрунт. Місто на сю пропозицію згодилося.

ОБЕРТАЄ МІЛІОНАМИ, А НЕ МОЖЕ КУПИТИ МАРКИ ЗА ЦЕНТА.

Так звана комісія для аліянтського довгу, котру встановив недавно конґрес в ціли переговорів щодо сплачення аліянтами довгу в сумі 11 міліярдів долярів, які вони винні Злученим Державам, найшлася без фондів так, що навіть не має защо купити собі почтового стемпса за одного цента.

З огляду на те, комісія припоручила сенаторови Смутови, щоби він вистарався в конґресі о визначенне її гроший на веденєнє своє роботи.

МАХНО В РУМУНІЇ.

В звязку зі справою побуту повстанського отамана Махна на території Румунії, один з букарештенских часописів оголошує інтервю з одним із приклонників Махна. Після його слів отаман Махно, що на території Румунії шукав захисту після понесеного пораження, був арештований румунською владою і негайно разом з товаришами інтернований. Відтак його з причини віднесених ран звільнено з інтернування, але віддано під строгу контролю поліції та букарештенського уряду, який бажає перешкодити усякій аґітації проти сусідних держав на румунській території. Отаман Махно заявив особисто, що підчас свого побуту на румунській території здержиться від усякої політичної діяльности.

НАМАГАНЕ УБИЙСТВО І САМОГУБСТВО

На двірци підземної зелізниці на 79-ій вулиці в Ню Йорку розіґралася у вівторок рано страшна сцена. Мущина і жінка стояли довший час на плятформі стації, сваручися зі собою. Наконець мущина просив женщину, щоби вона поцілувала його на прощанне. Коли вона сповнила його волю, він витягнув з кишені револьвер і стрілив до неї. Поцілена в праве лице, женщина впала на долівку. Мущина звернув револьвер собі в голову, вистрілив і впав неживий на місци. Женщина за хвилину прийшла до себе, витягнулася з підземної зелізниці на вулицю і там знов зімліла. Коли шпитальний амбулянс привіз її до шпиталю і лікарі завинули її небезпечну рану, вона розповіла, що вона зветься Мулер, а мущина, котрий пробував убити її, а потім убив себе, є її мужом. Вони були жонаті шість літ і мали дочку, нині вже більшеньку дівчинку. Мимо сього вони ніяк не могли згодитися, і більшу частину свого подружого життя мешкали осібно, жінка звичайно при свох родичах. Муж кілька разів робив зусилля погодитися зі жінкою, але се на нічо не помагало, бо подруги по короткім часі знов розходилися. Послідний раз робив він такі зусилля в понеділок, але вже у вівторок посварився з женою. Він власне відводив її домів, коли на стації йому прийшла думка страшного вчинку.

Поліція каже, що він плянував убийство жени і самоубийство вже давнійше, бо в його кишені найдено лист до родичів жінки, в котрім він пояснює свій вчинок тим, що не може жити без жінки і не може з нею погодитися, і просить родичів поховати себе в однім гробі з женою. Та покищо ховати будуть лише його, бо лікарі кажуть, що жінка вийде, як не зайдуть ніякі комплікації.

ЗА ПОЛУЧЕННЄ ВЕЛИКИХ ОЗЕР З АТЛЯНТИЙСЬКИМ ОКЕАНОМ.

Сенат Злучених Держав почав займатися недавно проєктом получення каналом Великих Озер з Рікою Св. Лаврентія, а тим самим з Атлянтийським Океаном. Уряд Злучених Держав мавби зложити в сю будову коло пів міліярда (500 міліонів) долярів. Прихильники проєкту кажуть, що такий канал мавби велике значінне для господарського розвою краю, що має водне полученне з Великими Озерами, тоді як противники проєкту вказують, що канал принісби передовсім користь Канаді, а не Злученим Державам.

КАЖУТЬ, ЩО НІМЕЧЧИНА І РОСІЯ ЗАКЛЮЧИЛИ ТАЙНУ ВОЄННУ УМОВУ ПРОТИ ПОЛЬЩІ

ЛОНДОН, 19. цвітня. — Кореспондент тутешнього дневника „Дейлі Телеґраф" пише:

Російсько-німецький договір має далеко більше значінне, аніж виходило би з самого тексту договору.

Довідуюсь, що кромі договору, який оголошено ґенуенській конференції, і який вже стався прилюдно звісний, приготовано ще також додатковий документ, який, коли буде підписаний, мати-ме значінне повної військової умови.

Завданнєм сеї умови є привернути спільність інтересів між Німеччиною і советською Росією для взаїмної військової помочі проти Польщі.

ФРАНЦУСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПРОТИ НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКОГО ДОГОВОРУ

ПАРИЖ, 19. цвітня. — Французький премієр Пуанкаре звернувся до аліянтської комісії военних відшкодовань, щоби заявила, чи німецько-російський договір нарушує версайський мировий договір, який Німці підписали.

Йому ходить головно о те, чи Німеччина мала право зрікатись відшкодовань від Росії, які аліянти хотіли стягнути для себе.

НІМЦІ ВІДКИДАЮТЬ РІШЕННЄ АЛІЯНТІВ ПРО ЇХ УЧАСТЬ В РОСІЙСЬКІЙ КОМІСІЇ

ҐЕНУЯ, Італія, 19. цвітня. — Німецький міністер закордонних справ др. Валтер Ратенав заявив, що Німці не думають вирікатись договору, ані навіть не гадають усуватись від участи в нарадах в російській комісії економічної конференції.

Він заявив, що німецька делеґація відкинула домаганне аліянтів, щоби Німці на будуче не брали участи в нарадах російської комісії, бо аліянти не мають права про се рішати, але домагаються скликання усеї конференції для постанови у сій справі.

ФРАНЦУЗИ ГРОЗЯТЬ, ЩО РОЗІБЮТЬ КОНФЕРЕНЦІЮ

ҐЕНУЯ, Італія, 19. цвітня. — Нині рано заявила французька делеґація, що як домаганне Німців буде сповнене і для їх волі буде скликане повне засіданнє економічної конференції для вирішення участи німецької делеґації в російській комісії, то вона покине конференцію і в той спосіб конференція розібється.

Коли Італійці про сей плян Французів дізнались, зараз удались до них і старалися вплинути, аби не розбивали конференції, бо сим дуже вразили би почування Італійців.

КАЖУТЬ, ЩО ВЕРТАЄТЬСЯ СТАРА ПОЛІТИКА СОЮЗІВ В ЕВРОПІ

ҐЕНУЯ, Італія, 19. цвітня. — На тутешній економічній конференції збуваються події великого політичного значіння, які можуть заважити на історії Европи протягом слідуючого півстоліття.

Конференцію скликано на те, щоби поєднала Европу для співділання, а виявилось, що Европа доразу вертається до творення кількадержавних союзів для рівнання і міряння сил суперників.

Показується, як помилявся Вудров Вилсон, коли вірив в обєднану Европу, бо ось вертається стара Европа зі своїми союзами і взаїмними военними приготованнями.

НЕВТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ САМОВОЛІ АЛІЯНТІВ НА ҐЕНУЕНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

ҐЕНУЯ, Італія, 19. цвітня. — Шведський премієр Гялмар Брантінґ явився нині у британського премієра Лойда Джорджа і заявив йому, що він іменем зорґанізованих невтральних держав протестує проти сього, аби аліянти на власну руку усували Німців з російської комісії економічної конференції без відома сеї конференції.

Лойд Джордж відповів, що замішаннє ізза німецько-російського договору спричинило, що в останніх днях не скликувано повних комісій, в яких є заступлені всі держави, одначе запевнив, що на будуче се не повториться.

НІМЕЦЬКА ПОЗИЧКА ДЛЯ РОСІЇ

БЕРЛІН, 19. цвітня. — В тутешніх фінансових кругах заявляють, що Німеччина обіцяла советській Росії позичку в сумі 100 міліонів золотих німецьких марок.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА НЕ ВІРИТЬ В УСПІШНІСТЬ ДОГОВОРУ

ЛОНДОН, 18. цвітня. — Анґлійська преса вважає, що підписанне німецько-російського договору є важним дипльоматичним рухом, але не вірить ,аби його колинебудь можна було ввести в життє.

НІМЦІ МАЮТЬ СУМНІВИ ПРО ДОГОВІР

БЕРЛІН, 18. цвітня. — Німецька преса радіє з приводу підписання німецько-російського договору, але не вірить, аби він на будуче увінчався успіхом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays.
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

[illegible] адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1888 Montgomery.
[illegible] відношення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА ПІД МОСКОВСЬКИМ КАРАУЛОМ.

В 41 ч. (154), з 21. лютого, 1922, „Пролетарськой Правди" що виходить по московськи у Києві, читаємо таке:

> **Ми були на днях в театрі „Шевченко" і були здивовані тими страшними умовами, в яких находиться талановита українська трупа. Невиносимий холод на сцені, відсутність всякої обстановки, світла, а головне, голод серед артистів — і все те не перешкодило представленню пройти з великим настроєм і артистичною досконалостю.**

В сих кількох словах все сказано.

Вони дуже добре представляють большевицький рай, в якому живе тепер українська культура.

Розуміється, що того не має в Москві. Там живеться московським театрам інакше. Їм живеться доволі добре. Годують московських артистів українською пшеницею.

КРАЙНОСТИ СХОДЯТЬСЯ.

Як пишуть до львівського дневника „Громадський Вістник" з Делятина в Галичині, станиславівський епископ Хомишин мав там мати проповідь, в котрій мав поясняти скрутне положення українського народа буцімто його безбожностю. Перед численною публикою, серед котрої мало бути немало Поляків, сей пастир мав говорити, що українська самостійна держава вважала своїм першим ділом виганяти священників з парохій, і що за те проганювання Господь Бог покарав Українців відобраннєм держави. Ручив далі сей великий муж, що українські вояки гинули масами тому, бо двох українських старшин, ідучи собі десь дорогою, сказали до себе, що їм тепер уже не треба українських епископів. Епископ Хомишин мав виразно заявити, що він не хоче бути епископом у такого безбожного народа, і що він далеко волівби бути пастухом у якоїсь культурної нації.

Взагалі, вся делятинська проповідь епископа Хомишина є повна таких баналюк, що, якби хто Хомишина не знав, то мігби сказати, що навіть пастух не міг наговорити таких несенітниць, що наговорив сей епископ. Поминім в проповіди се, що епископ представляє справу парохії як найважнійшу справу, якою навіть Господь в небі займаєся. Поминім і те, що епископ представляє Бога як непомірковано мстиве єство, яке за прогнаннє з парохії священника урядниками (як що се правда) буде карати 30 міліонів людий невимовними муками неволі. Поминім і те, що епископ представляє, що Господь дуже гнівається, як прожене пароха з парохії уряд український, а не гнівається, як українського священника прожене уряд польський. Поминім се все, що епископ представляє Господа так, що се мусить образити всяку дійсно віруючу людину. І поминім і те, що епископ уважав за згідне зі своїми християнськими поглядами копати український народ, що отікає кровю від страшних ворожих мук, а не підняв ані одного слова протесту проти винувателів сих мук. Поминім се й тим подібне инчих в переконанню, що Хомишинови й Господь Бог не противиться.

Піднесім лише одно, а то відношенне сього пастира до справи української держави. Хоч він сього не каже виразними словами, але се видно з його слів, що він признавати хоче Україну, як вона буде така самісінька, як він собі бажає. Як вона хотілаби бути інакша, якби в ній приміром найшовся один старшина, що не вірує в Господа, або що ще гірше в розум і корисність епископа Хомишина, або якби вона нарушила котру основу християнської правди, або перенесла з парохії якого хруня, тоді епископ Хомишин готов іти проти неї з усею своєю силою. На таку Україну Хомишин кине громи. Таку Україну він проклине. Така Україна а ніяка— для нього все одно. В такій Україні Хомишин не хоче бути. З такої України Хомишин забереться і піде свині пасти в культурного народа.

Хомишин не самий в своїй загорілости до України. До нього подібна ще одна ґрупа людців, яких Хомишин певно цурається, хоч як вони вдалися в нього. Се ніхто инчий, лише большевики. Вони теж хочуть, аби Україна була така, як вони її уплянували, або не було її зовсім. Вони теж проклинають інакшу Україну. Вони теж лякають народ як чортом такою Україною. Вони теж кажуть, що Україна мусить віддати всю владу таким, як вони, або зовсім не бути. Вони теж готові втопити в лижці води кождого брата, що посмів лише подумати за інакшу Україну, як вони задумали.

І Хомишинівці і Троцківці обєдналися в тому, що вони знають лише свої пляни, свої бажання, свої програми. Що вони ненавидять кожду людину, яка думає інакше від них. Що вони не стерли зі себе наслідків капральських побоїв і самі хочуть покапралювати над своїми братами так, як вороги над ними капралювали. Що вони не випекли зі себе самолюбного бажання, але свою приватну волю ставлять висше понад волю всього народа. Що вони раби, які зі словами християнства або соціялізму на устах будуть катувати свою рідну матір, бо вона не добачує всего ратунку в їх програмах. Що одні й другі не тямлять, що український народ не на те добувається з польської та московської неволі, щоби віддатися відтак під команду горсточки московських чи польських підсусідків. Що одні і другі забули, що Україна має бути не така, як вони хочуть, а така, яку схочуть народні маси на Україні.

ЖИТТЯ ОБИВАТЕЛЯ ПІД КОМУНІСТИЧНИМ РЕЖІМОМ.

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи" з Галичини).

Я маю тут на думці людину, що не вибиваючись понад рівень людської маси, живе як „всі". Щоденні хлопоти шматка хліба ради, та безупинні турботи про матеріяльну сторону свойого особистого, чи своєї рідні побуту, становлять головний зміст його життя. Заробити побільше гроша, помножити своє майно, вивінувати себе поліпше матеріяльно, щоб краще користуватися життьовими вигодами — ось головний стімул його вчинків. В громадському життю робить він те, що „другі". Або цікавиться політичним культурним та економічним положеннєм свойого народу, чи країни, яку замешкує, і реаґує на це, або загорнувшись в плащ особистих своїх інтересів, поза своїм носом світа божого не бачить. Життя його, мов спокійна степова річка, пливе знайомим, бо здавна утертим руслом. Щодня та сама, або дещо инша робота: фабрика, коли він робітник, господарка, коли він хлібороб. Щодня виконує він свої, звязані зі своїм буттєм, обовязки, сповнює наперед задумані пляни, ао укладає нові. Він знає, що робитиме завтра, щоб осягнути задумане, як теж передвиджує наперед, що зробити треба, щоб збулися його надії. Дома спокійно відпочиває він по денних трудах, певний, що коли фізично здоров, то стане завтра до нової праці. Поза домом, між людьми, на улици, чи деинде, спокійний і певний себе, спішить він за своїми справами. Байдуже оглядає він встрічних прохожих і роздумує над своїми ділами. І в голову не приходить йому тут оцінювати тих елементарних добродійств, якими він кождого дня користується. Він висміяв би Вас, колиб Ви сказали йому, щоб він тішився з того, що вільно ходить за своїми справунками, є певний свойого майна і коли не допустився ніякого злочину, то є безпечний за своє життя. Все це в поняттю звичайного обивателя якої небудь мирної держави є річи самозрозумілі, які не звертають на себе ніякої уваги і уважаються неодлучними потребами людської особи, подібно як повітря, вода, вогонь і т. п. В його словах, рухах, вчинках, нема тої нервовости, страху і непевности, які проявляють люде перелякані і свідомі небезпеки свойого власного життя. В якій небудь мирній державі, скажімо хочаби Америці, кождий обиватель, повний почуття гідности свойого людського достоїнства, спокійно займається щоденними справами і не дрижить зі страху при появі якогонебудь урядовця.

Не таке тепер на Великій Україні.

Меч комунізму висить там над всяким обивателем, кождої хвилі готов перетяти нитку його життя. Перед ним не сховається він ні в хаті, ні на улици, ні в дорозі. В ночи, коли мертвецький сон заволодіє натрудженими в день людьми, приходять в хату відомі з невідомими узброєні люде і заявляють грубо, що „в імени революції" будуть переводити трус. Кидаються при тому з погрозами до господаря дому, лаючи його мерзкими словами, а то й знущаються по звірськи на ріжні способи. Приставляють револьвер до його голови або грудей з домаганнєм відкрити секрет, який буцімто він знає, а в якому криється „контрреволюція" себто небезпека комунізму, як наприклад, щоб сказав, де переховується такий то а такий повстанець на віщо він його укривав, або, чому дав повстанцям чи коня, чи харчів, хоч повстанці самі собі взяли, його не спитавши і таке инше. Частими притоками до нічних трусів, особливо в останні часи, було переховування горожанами харчів понад дозволену комуністами норму. Норма ця є дуже скупа і передвиджена не більше як на два місяці. Коли хто зумів добути трохи більше муки, круп чи чого иншого, щоб сміліше дивитися в будучність і не гинути з голодівки, то по доносу комуністичних шпигунів, в такого обивателя забирали все до чиста, а його самого помучивши, щоб признався, чи нема в його ще де чого, забирали в тюрму. Поміж способами вимучування жертви признань, характерний для комуністів є слідуючий: Ставлять жертву „до стенки" і стріляють біля його в стіну, лякаючи тим на смерть допитуваного та його сімю і добуваючи від його те, чого їм треба. По більшій части терплять нічні труси та комуністичні варварства з ними звязані, люде спокійні і невинні; попавші в неласку комуністів тільки по доносу своїх партійних сусідів, чи знакомих шпигунів-комуністів. Винні все зуміють на час сховатся.

Кождий нічний такий трус є справжньою сімейною траґедією. Бо прошу собі уявити: В глубоку ніч входять силою в хату підозрілого вигляду узброєні люде, зразу накидаються, а то й бють господаря, гримають на всіх і грозять всім як „контрреволюціонерам" смертю, плач дітей переляканих і жіноцтва, нишпоріння і перевертання цілого дому горідном, а далі грабіж і тайне розкрадання червоноармейцями всього, що попаде під руки, трус такий кінчається повною „соціялізацією" рухомого майна Богу духа винного обивателя, а може ще і арештом. Це послідне зависить від настрою комісара, що трус переводе.

Біля комусарського трусу дуже а дуже часто трапляються в ночи дійсні бандицькі напади. Пригадую собі дві огидні сцени таких нічних бандицьких нападів, що скоїлися в місті Славінську Донецького кряжу. Якраз недалеко від мойого помешкання незнані злодії за одну ніч повбивали в одному міщанському середньозаможному домі 11 душ, переважно дітей і жіноцтва, ограбивши все до нитки, а в другому місци убили бідного міщанина-робітника, жінку, восьми місячну дитину, свиню, собаку і кішку, а всю одежу забрали. Це випадки, що скоїлися в мойому сусідстві, а випадків таких в повіті, ґубернії, по всій Великій Україні зараз тьма-тьмуща. Реґіструють їх навіть комуністичні ґазети, хоча в дуже цензурованій формі. А скільки зараз гине нещасних обивателів тихцем, що про смерть їхню знають тільки найблищі їх рідні або знайомі? Для ясности подам хочаби такий типічний, знаний мені особисто, примір:

В одного заможного селянина в селі Миколаївці біля Славенська за „контрреволюцію" чи „самостійність", що в комуністів одно й друге має тесаме значіннє, поставлено за кару кормити дурно червоноармійців. Один з тих червоних оборонців комунізму приказав одного вечера повести себе до комори для трусу. Старий дядько нічого не підозріваючи, повів його в комору і почав відмикати скрині. Та тут червоний захистник пролетаріяту пробив його ножем і кинувся до кишень, думаючи найти в них золото. Сцену цю підгледіли домашні, наробили крику, та він мало поміг, бо червоноармейцеви нічого не сталося, а „контрреволюціонер" згинув безвиновно. В підозріння попав за це, що син його пішов був з українськими війсками ще за часів Директорії.

Коли милував Бог од комісарського трусу чи бандицького нападу в ночи, то мирного обивателя чекає в дома ще инша халепа. Шлють його або з підводами — безплатно розуміється — або на „общеполезні" роботи, цеб то пильнувати залізної дороги, телеґрафічних стовпів, щоб не підрізували їх повстанці, або відбудовувати деякі будівлі для комуністичних установ, особливо коли обиватель мав нещастє попасти в список „спеців" (спеціялістів). Тоді такий спец, реміcник чи інтеліґетної професії прикований є до своєї роботи, мов раб до тачок. Платять за ню так, що дня одного прожити не можливо. Непослушних ао вмовляють грушками на вербі або садять просто в Іванову хату.

Так само і на улици кождий обиватель, коли він не є комуніст, — почуває себе „ніяково". Тут треба підкреслити, що при теперішньому централістичному устроєви влади як в Росії так і на Великій Україні, залишається досить місця для самоволі ріжних місцевих комісарів. Такі „коми" як скажімо, предсідатель виконавчого комітету, чи голова місцевої чрезвичайки (цю останню в послідних часах, по большевицьким звісткам, перехрещено в иншу назву, але функція її є та сама), це дійсні сатрапи над обивателями своєї округи. На їх слово дрожать жителі цілого повіту чи ґубернії і горе тому смертникови, що не будучи комуністом, смів стати їм в дорозі і не подобатися.

Опріче цього для подавлення „бандитизму" (а бандитизмом називають комуністи змагання українського народу до скинення з себе їхнього ярма) улаштовують по улицях і ринках міст, місточок чи сіл облави. Облави такі широко практикуються теж по залізних стаціях і инших публичних льокалях. Провіряють особисті документи, розпитують куди йде, їде чи що робить, по шпигунськи досліджують зовнішний вигляд особи, ставлять перехрестні питання мов на допиті в суді, і треба тоді добре берегтися, щоб не попасти в лапку. Одно необережне слово — і обиватель в могилі.

Облави такі по селах і містах улаштовують найчастіще т. зв. „надзвичайні тройки по борбі з бандитизмом", з карательними відділами до помочі. Трьох комуністів-Москалів, жидків або Латишів, що творять „тройку", з відділом Китайців, Латишів а то і Москалів, їдуть по дорученню вищої влади в якунебудь „збунтовану" місцевість — і поливають там землю невинною кровію, аж поки самі не згинуть од повстанчої руки. На їх місце приходять з центру другі кати, знова пють невинну кров, знова баталія з повстанцями і т. д. без кінця. Тому то на Великій Україні постійно воєнна тревога, вічна непевність життя і ризико смерти.

Не диво, що посеред таких постійних тревог, безупинних насильств, диких мордів та необмеженої самоволі комуністичної сатрапії, де життя не цінується більше зламаного гроша, а кожда хвиля рішає „бути чи не бути" — не диво, кажу, що мирний обиватель з Великої України цілком забув зараз про тихе, спокійне життя, яким напуваються міліони подібних йому братів в чужих, по людськи упорядкованих державах. Кождочасний страх за власне життя, обава за своє позістале майно, боротьба з всемогучим голодом і епідеміями — ось ті шашілі, що точать зараз міліони невинних жителів Вел. України. Хто не побував в їх обставинах, не пожив бодай одного дня їхнім життєм, той ніколи не уявить собі тих страховищ, які приходиться зараз їм переживати, а тим самим і не оцінить тих сокровищ, якими користується він в буденному свойому життю в мирній, по людськи уладженій державі. Бо од людоїдства, яке зараз практикується в Росії і на Вел. Україні до мирного життя, скажімо, хоча би в Америці, дістанція, яку навіть в уяві трудно пройти, а не то в дійсности.

Василь Білинський.

Калуш, 24. марта, 1922.

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Наша редакція одержала отсе письмо:

Хвальна Редакція: —

Ми, прибиті нуждою та горем, братя, Вашої старої Батьківщини, просимо Вса, зробіть нам малу прислугу та помістіть ту коротку відозву у Вашому славному часописі. Віримо, що просьбу нашу сповните і згори Вам за се від нас щира, українська дяка.

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ ПІДГАЄЦЬКОГО ПОВІТУ!

Українці Підгаєччини.

Ваші братя в старім краю постановили здвигнути в повітовому місті „Підгайцях свою власну хату „Народний Дім". Нема нам де подітися; наші культурно-освітні і економічні установи не мають свого пристановища. Площу маємо. Знаєте самі, що Ваша стара Батьківщина, Галичина, а особливо наш повіт, зрівнана майже разом з землею. Ніхто нас не потішить, ніхто нам не поможе.

До Вас Братя, простягаємо наші збідовані руки і кличемо: „Поможіть нам! Ми знищені, ми зруйновані всесвітною війною! Скиньтеся по кілька долярів і пришліть нам на будову нашого „Народного Дому" в Підгайцях. А імена Ваші зачислимо до перших жертводавців, випишемо їх золотими буквами і умістимо на мраморній таблиці в здвигненій нами спільно новій будівлі на память грядучим поколіням підгаєцького повіту! „Громада по нитці, а бідному сорочка". Поможіть нам!! Бо, „в своїй хаті, своя правда і сила і воля". Зібрані жертви просимо слати на руки уряду парохіяльного в Підгайцях з зазначенем на будову Народного Дому.

Листопад, 1921 р.

ВИДІЛ ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТИ В ПІДГАЙЦЯХ:

о. Петро Наболотний, голова;
Василь Головінський, секретар.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НІМЕЦЬКИЙ СОЦІЯЛІСТ ПРО МОСКОВСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Звісний австрійський соціял-демократ др. Реннер в розмові із співробітником російського пресового бюра висказав такі погляди про большевизм:

> **БОЛЬШЕВИЗМ є цілком своєрідна і спеціяльно МОСКОВСЬКА ПОЯВА. Він був в Росії неминучий, в Европі неможливий. Большевизм виріс з особливих відносин російського життя і неграмотности 85% населення та із суворого, несправедливого деспотизму царського режіму. Але головна причина лежить в російській души, яка для західного Европийця є цілком чужа. Помимо того, що большевизм випливає послідовно з російських відносин, так проте є він лише переходовою доктриною. Я сильно переконаний, що він буде ліквідований. Властиво ліквідація вже почалась. Самозрозуміле, що се буде означати конець політичного і господарського державного большевицького устрою.**

Се не перший учений соціяліст, котрий так осудив московський большевизм. На ділі СОЦІЯЛІСТИ Є БІЛЬШИМИ ВОРОГАМИ МОСКОВСЬКОГО БОЛЬШЕВИЗМУ НІЖ КАПІТАЛІСТИ. Головною причиною сього є те, що вони дуже добре розуміють і знають, що сей плід, який виріс ІЗ ЦАРСЬКОЇ НЕВОЛІ І ТЕМНОТИ, не може бути корисний для поступу і будучности робучих мас. Але навпаки, вони свідомі того, що тільки се буде основою сили робітництва, що повстане З БОРОТЬБИ, ПРАЦІ І ПРОСВІТИ РОБІТНИЦТВА.

В сьому ціла ріжниця між ПРОСВІЧЕНИМ СОЦІЯЛІСТОМ і ТЕМНИМ БОЛЬШЕВИКОМ.

ТЕМНИЙ БОЛЬШЕВИК є небезпечний для робітництва, бо він ДЛЯ РОБІТНИЦТВА НІЧОГО НЕ ЗБУДУЄ.

ПРОСВІЧЕНИЙ СОЦІЯЛІСТ є небезпечний для капіталістів, бо він БУДУЄ СИЛУ РОБІТНИЦТВА.

УКРАЇНСЬКА ВИСТАВА В БЕРЛІНІ.

В Берліні, в Кунстгавзі (Айхгорнштрассе 4) відкрито дня 28. марця виставу українського домашнього промислу.

На відкриття прибули з посольства У. Н. Р. секретар Коваленко і др. В. Левицький, з галицького нашого посольства явився посол Біберович, з Німців бачили ми директора державного промислового музея, паню Келлерман (жінка славного письменника), представників преси і знатоків мистецтва. Виставу відкрила німецька письменниця, п. Шерльота Вутцкі, від котрої вийшла ініціятива цього гарного діла і котра найбільше потрудилася коло його здійснення. Промовниця зазначила, що це перша цього рода вистава в Німеччині, котра про Україну розмірно мало що чула, (знали Німці перше всього, що це шпіхлір Росії), — тимчасом український народ розвинув протягом свого тисячлітнього політичного істнування високе народне мистецтво, котрому, особливо у вишивках, килимах та в гуцульському орнаменті прямо рівного нема. Дальше вказала вона на те, що вистава складається з трьох частин: 1) ті предмети, які наші еміґранти вспіли забрати з собою, утікаючи з рідного краю; це нині одинокі видимі нитки, котрі їх звязують з вітчиною, 2) Предмети, які вироблювали українські полонені, проживаючи підчас війни в німецьких таборах, а 3) ці предмети, які творять тепер українські студенти, що вчаться в тутешних німецьких школах. Як з предметів — кінчила п. Вутцкі, — котрі викидають розгукані морські хвилі, ви тільки можете догадуватися про життя в його глибинах, так з отсього, що тут зібрано, ви можете тільки уявляти собі, що творить багата і многотерплива душа 40-міліонового українського народу, котра провадить з своїми невблаганими ворогами безнастанну боротьбу за те, щоб їй дана була спромога виявити свою багату душу і сказати нове слово в пантеоні світової культури.

Промову привитано гучними оплесками, почім присутні в першій мірі Німці, (були й Англичани) з великим зацікавленнем оглядали наші чудові плахти, килими, вишивані сорочки, рушники, вази й плечики та гуцульські тарілки, топірці і касети. На столах були розставлені також старинні карти України (Ucrania sen cosacorum regio), фотоґрафії наших церков, іконостасів, церковних образів, музальних збірок, тощо.

В окремій комнаті були зложені українські книжки, друковані в Німеччині (Оренштайна), та німецькі книжки й брошури про Україну. На стінах висіли рисунки наших талановитих студентів: Бутовича, Мороза, Глущенка й других, на столі стояли прегарні вироби з мосяжу ст. ак. Ємця. Припадково знайшлися на виставі також 3 образи нашого найбільшого маляра О. Новаківського із Львова.

Виставлені предмети, це переважно власність д-ра Сімовича, п. Королїва, посла Миколи Левицького, пані Чекаленко-Келлерової, пані Мирної, Павловичевої і проф. Лепкого. До покриття коштів вистави причинився в значній мірі посол М. Василько.

Вистава цікава тим, що в ній зібрані зразки з цілої України. Але найкраще представляється Буковина із своїми багатими узорами на сорочках, рушниках, писанках, зі своїми прегарними різьбами на тарілках, зі своїми незрівнаними писанками.

Предметами тими заставлено й прибрано три салі. Комітетові здавалося, що й тих не буде чим заповнити, а тепер що лиш видно, що місця за мало і що на тім терплять предмети, надто накопичені і не розложені систематично.

Але вже і цею, невеличкою виставою, зацікавляться безперечно Німці і вона не мине безслідно. Сумно, але правдиво, що нам треба скрізь у світі давати видимі докази, що наш народ, це не дикун, а навпаки елемент з великими культурними задатками. Отсей доказ дасть також теперішна українська вистава в Берліні.

Богдан Лепкий.

PERTH AMBOY, N. J.

Тов. Спів. Укр. Хор в Перт Амбой, Н. Дж., відограє драму в 4-ох діях під заг. **„КАТЕРИНА"**, **в неділю, дня 23. цвітня 1922 р.** в Укр. Гали під ч. 752 State Street. Початок о годині 7-ій вечер. Тікети по 50, 35 і 25 цнт. Дня відограєсь на церков. Запрашає всіх місцевих і з околиці до численної участи — КОМІТЕТ. 90-91

BAYONNE, N. J.

Дня 23-го цвітня 1922. р. в неділю, відбудуться **ВЕЛИКІ ЗБОРИ** Ліги Ам. Горожан Укр. роду в Бейон, Н. Дж., в церковній гали на 25. улиці, поміж Бродвей і Евеню Е. На зборах будесь обговорювати **дальша робота оборони Галичини. Будеться роздавати бонди усім тим котрі закупили. Фонд на процес Федака. Впис до Ліги Ам. Горожан Укр. роду.** Кождий щирий Українець і Українка з Бейон, Н. Дж. повинні явитися. Справи важні. А тим більше, що Ліга Ам. Горожан запрошала на збори шан. гром. **М. Січинського.** Тому просимо не забути на точність о 2.30 (пів до третої) пополудни в неділю, 23. цвітня. 90-92

Сень Хандога, **І. Бирич, І. Мельник.**

P. S. По всяку інформацію щодо праці і роботи в справі Галичини тут в Бейон, Н. Дж., просимо звертатися до секретаря Ліги: John Melnyk, 92 Andrew St., Bayonne, N. J.

ПОЗІР! АНСОНІЯ І ОКОЛИЦЯ!

Заходом Спів. тов. Боян при церкві св. Ап. Петра і Павла в Ансонії, Конн., відограєся представлення **„СВЕКРУХА"**, в 5-ох діях, **в неділю, 23. цвітня 1922 р.** о 7-ій годині вечер в галі церковній. Дохід на церков.
91-92 КОМІТЕТ.

YONKERS, N. Y.

Заходом **тов. Подільська Січ**, від. 8 У. Н. Союза в Йонкерс, Н. Й., відбудеться **ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ І БАЛЬ в неділю, 23. цвітня б. р.** В концерті возьме участь добре знана нам солістка п. Марія Корінь і тї добірна українська пянїстка та цілий Український Хор ім. Лисенка під управою дирігента Мих. Фатюка, в Prospect Hall при Buena Vista Ave. Початок точно о годині 4-ій по обіді. Вступ 50 цнт. Запрашається всіх до численної участи. 89-91

С. Пилипишин, секр. тов.

ФАРМИ!

НА ПРОДАЖ ДВІ ФАРМИ

в сусідстві недалеко міст і фабрик вовняних та гузикових. Перша 80 акрів, будинки, 4 штук худоби, 20 кур, 3 гусий і фармерські знаряди. Ціна $1800, готівкою $1000. Друга 350 акрів, на стейтовій дорозі, дім з 9 кімнат, вода зимна і горяча, купальня, стім-гіт, бана, сайло, курник, кузня, ледівня повна леду. Всі фармерські знаряди і машинерія, 8 штук худоби, 75 акрів до управи, 164 пасовиска огородженого дротом, решта ліс. Потік пливе через фарму, малий сад, земля чорнаві, родиться тютюн, цибуля і т. д. Є тут в літі дуже купелевих, збут на все. Властитель Американець, старший, сам один і мусить продати скоро і тому, бо не може сам обробитися. На тій фармі все було 40 штук худоби. Вона добра і про двох спільників як могли в згоді господарити. Ціна $6000, готівкою $1500 або більше. Хто прийде скорше той набуде єю фарму, а я певний що похвалує і подякує мені. Я хотів би щоб хтось з наших купив її. Голоситься чим скорше до:
STANLEY NYCZAY, Staffordville, Conn 87-91

НЕПОРОЗУМІННЄ З ПАРТНЕРАМИ.

1) Фарма 245 акрів, 125 акрів під управу, дім 17 кімнат, баня, 6 других будинків, 678 овочевих дерев 18 дійних коров, 3 телиці, 1 бик, 4 коні, 470 курий, 6 свиний і вся машинерія. Недалеко від міста. Ціна $4.300, $1.900 готівки.

2) 86 акрів, дім на 12 кімнат, 7 коров, 2 коні, 2 свині, 300 курий, близько до стації і міста. Ціна $2.400, готівки $1.500. 89-91

LOBOR & NOWAK,
274 E. 4th Street, New York City
Tel. Dry Dock 3672.

ФАРМА 100 АКРІВ, 55 акрів орної землі, решта грубий ліс і пасовиско. Великий овочевий сад, озеро і річка на фармі, дім з 12 кімнат і других забудовання, 6 коров, 2 добрих коний, курі, вози і машинерія, сіно і т. д. Близько міста. Ціна $3800, готівкою $1500. 90-95

PISARKO & POKUTNY,
429 E. 5th Street, New York City

НА ПРОДАЖ 112 АКРОВА ФАРМА В СТЕЙТІ НЮ ЙОРК

при стейтовій дорозі, з чого 50 акрів доброї, чорної без каміня землі, по части обробленої, а решта грубий ліс і пасовиско. Фарма огороджена дротом. Дім добрий з ганком і пивницею о 7 румах і всі будинки господарські. Будинки асекуровані на 4500 дол. 5 дійних коров, 3 ялівки, 3 коні, 3 безроги і стадо курий. Вся потрібна машинерія господарська. До стації і міста 35 минут ходу, до школи 5 минут ходу, до церкви 45 мин. Ціна $6000 дол., з чого половина готівкою а решта на догідну сплату. По близші інформації голоситися устно або письменно до: **VLAD. KNIHINITSKY, 30 E. 7th Street, New York, N. Y.** 91-92

УКРАЇНСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ КУРС НА УГОРСЬКІЙ УКРАЇНІ.

В Ужгороді отворила тамошня „Просвіта" драматичний курс під дирекцією Миколи Садовського.

УКРАЇНСЬКІ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКІ КУРСИ У ПРАЗІ.

Український Громадський Комітет в Чехії веде енергійну працю біля заснування сільсько-господарських курсів для українських еміґрантів.

ВЕЧІР НА КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ В КИЄВІ.

На днях відбувся в Празі вечір на дохід української Академії і Наук в Києві. Вечір улаштувало товариство допомоги культурним діячам.

УКР. НАРОДНИЙ ДІМ В НЮ ЙОРКУ
217-219 Іст Шета Вулиця.

Заходом „Української Народної Громади" в Ню Йорку, відбудеться **В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 21. ЦВІТНЯ С. Р.** в гали ч. 3

ВІДЧИТ ОМЕЛЯНА РЕВЮКА

зі суспільного господарства: **Що се таке капітал і як він впливає на добробут народа.** Початок точно в 8-ій годині вечером. 90-91

ДОПИСІ

БЕЙОН, Н. ДЖ.

Протокол віча, яке відбулось дня 8. с. м. в галі І. Н. М. А.

Віче отворив секретар тутешньої Ліги Американських Горожан та Ветеранів українського походження гр. Іван Мельник, короткою промовою, в якій висловив жаль на це, що тутешня громада не зрозуміла як слід ваги теперішньої хвилі і дала поклик тутешнім темним душам, які використовують кожну нагоду, щоб робити керині в народній роботі. Опісля він попросив присутних, щоби вибрали собі президію віча. Предсідателем віча вибрано Г. Бесарабу, який покликав собі на секретарів І. Мельника та О. Білогана.

Цей подякував за вибір та прочитав листа від д-ра Л. Мишуги з Вашінгтону, Д. К., в якому він висловлює свій жаль з приводу цього, що не міг вповні прослідити просьбі української громади в Бейоні і прибути на віче, тому що йому не позволяють на се обставини. Се приняли учасники до відома.

Після цего предсідатель покликав до слова першого бесідника гр. Омеляна Ревюка. Сей опираючись на фактах з недавної минувшини виказав в довгій промові, що ми в боротьбі за визволення України повинні опертися виключно на власні сили. Досвід з останніх років доказав, що ми ніколи не можемо вірити в добру волю наших сусідів, які використовують кожду способність, щоби взяти нас під ноги. Фактом бо є, що Петлюра завівся на союзі з Польщею, а так само експеримент з тзв. „Радянською Україною" показав яким є відношення Москалів до нас. Тому американські большевики провадять шкідливу для України роботу. Щоб мати в тій роботі успіхи, вони не вагаються користуватись всіми можливими средствами, ба навіть брехнею. На доказ цього бесідник прочитав допись „У. Щ. В." про останнє Бейонське віче з дня 22. марта с. р., в якій повно брехні, як це-можуть учасники переконатися яко наочні свідки. Дальше покликуючись на статтю поміщену дня 17. липня 1920. в офіціяльнім органі Совітської Росії „Soviet Russia" бесідник доказав, що уряд Совітської Росії голосить з одної сторони українським робітникам, що він признає незалежність української держави, а з другої сторони через англійські газети голосить, що Україна є видумкою горстки інтелігенції та австрійського уряду. Найбільше характеристичним для тутешніх большевиків те, що вони до сеї пори не піднесли ні словечка протесту проти сеї статті офіціяльного органу уряду Совітської Росії, хоч вони тратять стільки слів, щоби доказати, що, мовляв, Радянська Україна є вільною державою. Тим вони доказують, що вони раби, які знають лише гнути спину, а не підносити слова протесту. Нам отже нема що надіятись чужої помочи, але дати поперти своїх людий, які все й всюди заявляють, що на українській землі може правити лише український народ.

Опісля забрав слово другий бесідник, громадянин Р. Слободян, який в своїй промові признав діяльність Бейонської громади, заохотив її громадян до дальшої праці на народній ниві та завізвав всіх Українців до єднання, бо лиш тоді ми матимемо силу.

Забирав теж слово гром. О. Білоган, який підчеркнув, що тутешні Українці повинні отрясися з байдужности до народних справ та посвятити всі свої сили на народню працю з огляду на се, що ми ніколи не можемо доріввати в посвяті для Рідного Краю нашим братам в старім краю, хочби ми понесли не знати як великі жертви для нашої Вітчини.

Потім предсідатель віча прочитав виказ всіх громадян, що купили бонди Позички Національної Оборони, та завізвав сповнити народний обовязок тих громадян, які ще його не сповнили. На його зазив присутні купили бондів на суму $35.00, а $35.00 деклярували. Так само на зазив гром. І. Мельника зібрано дрібними датками $16.29 на цілі тутешної Ліги Американських Горожан та Ветеранів Українського Роду.

Потім предсідатель подякував присутним за участь та замкнув віче.

Вічевві секретарі.

—о—

АЛЕНТАВН, ПА.

Члени Українсько-Американського Горожанського Клюбу в Алентави доверщують свій народний обовязок.

Алентавські українсько-американські ситизени зібралися дня 2-го цвітня 1922 р. на свій місячний клюбовий мітинг. На тім мітингу піднесено п. Гр. Пипюком, предсідателем Клюбу, щоби закупити із каси українського Клюбу український бонд на 50 долярів. На те всі члени Клюбу згодилися і закупили український банд на повищу суму.

При тій нагоді іалентавські ситизени українського походження взиваються всі українські клюби, щоби вони закупили українські бонди.

Сини і доньки закутої Ляхом нашою нашої ненеки України! Сповніть і ви свій народний обовязок та зробіть тим памятку, що закупите українські бонди.

Честь і слава таким українським патріотам, як п. Гр. Пипюк, предсідатель Укр. Амер. Горожанського Клюбу в Алентавн.

Тут ще мушу пригадати, що українські маленькі школярі і школярки, котрих учителем є наш п. Гр. Пипюк, також купили бонд за $5.00 дол. на памятку Воскресення Христового. Слава Вам пане учитель, що українську молодь тримаєте в народнім дусі! Честь і слава членам укр. амер. гор. Клюбу, як рівнож і малих школярам. Хто слідує?

Володимир Кашицький.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

В. Будзиновський.

„ПШЕДМУРЖЕ".

(Спеціяльна кореспонденція „Свободи").

(Докінчення).

Польське „пшедмурже", польське лицарство сиділо тоді загнирух. Від татарського знищення не боронило не лиш українських земель, але й свої власні, корінно польські лишили Татарам на потали. Польський літописець Стрийковський писав: „Король казав усій шляхті рушити на війну і для зібратися біля Сандоміжа. Збиралися ліниво, так що ворог відійшов обвантажений добичею. Коли про се дізналися наші (польська шляхта), також вернули домів, при чім робили шкоди не менші, як Татари, лише що людий не брали в неволю".

Коли Татари помирилися з Литвою і Польщею, стали пустошити землі Московщини. Тоді в. князь московський просив Константина Острожського, щоби приняв отаманство над московським військом і спасав Московщину. Острожському 8-літна неволя вже надоїла, отже згодився, бо надіявся знайти яку нагоду втечи. Повів московське військо і в кількох боях погромив Татар. Московські посіпаки дуже пильнували його, щоби не втік. Острожський приспав раз чуйність своїх сторожів і з кількома вірними слугами втік з табору. Татарськими полями пробрався на Україну. В однім українськім селі князь зупинився біля церкви. Саме тоді була неділя і правилося Богослуження. В хвили, коли князь загадав вступити до церкви, побачив у степу, відки надїхав, куряву, що наближалася до села. Здогадався, що то погоня вислана за ним московським в. князем. Острожський казав службі втікати дальше. Сам пішов до церкви і змішався з народом. Погоня пігнала дальше за слугами. По Богослуженню князь вийшов з церкви разом з народом, покрутився сюди й туди, лішов на якусь бічну стежку і щасливо дібрався до свого Острога.

Що він вернув, Татари зараз почули на власній шкірі. В р. 1509 вони руйнували околицю Слуцька. Князь Константин розгромив три великі війска татарські і полонених Татар посадив на передмістях Стврога. В р. 1512 25-тисячна орда зирабувала всю Галичину, Люблинщину і белзчину. Коли вертала, наскочив на неї між Вишневцем і Лопушною Острожський на чолі 6.000 свого лицарства і знівечив її. Увільнив 16.000 полонених християн, відобрав усю добичу і забрав Татарам 10.000 коний. Коли про сю побіду українського князя дізнався король Жигмонт, приказав відправити у всіх церквах і костелах цілої Польщі Богослуження. Також вступив у него на часок добрий дух і він заявив, що Татарам гарачу вже платити не буде. В р. 1516 Константин занедужав. Тоді Татари знов навідалися до Галичини.

Як польське лицарство боронило край, довідуємося від польського літописця Бельського, котрий пише: „Король листами воєводів, каштелянів, старостів і значнійшу шляхту взивав, щоби з військом приїзджали, де треба було. Але ніхто не квапився. Коли так одні на одних дивилися, Русь і Поділє видали на мясні ятки". Супроти таких лицарів вали Галичину, пішли на Угорщину і пігнали в Крим 50.000 християнського ясиру.

В осени тогосамого року Татари знов навідалися в подільські землі. Але тепер на коня сів Острожський і розгромив усі татарські чамбули один по однім. В р. 1518 Острожський погромив Татар на Волині. В р. 1519 80-тисячна орда газдувала в Галичині, Люблинщині, Белзчині, і заганялася аж за Вислу. Коли орда вже вертала, зустрілася з українським і польськими військами під Сокалем. Острожський мав лише 1000 Волинців. Чотири тисячі привели польські отамани. Острожський, як старий опитний вояк вимудрував плян, котрим, як би був докладно виконаний, пятитисячне військо могло би подужати 80-тисячну орду. Але польські лицарі позавидували слави українському героєви і не послухали. Розпочали бій не в пору і в невідповідним місци. Вислід був такий, що з польського війська богато погибло і Татари з великою добичею та з великим ясиром спокійно відійшли. В р. 1526 34-тисячна орда загналася аж в Пинщину, завернула на Люблин, Белзчину і через Поділє зайшла в Подністров. По невдачі під Сокалем, спричиненій польськими помічниками, Острожський рішився перестріти Татар без всякої помочи Поляків. Під його булавою зібралися вельможі всіх українських земель Литви. Скорим походом в день і в ночи підійшов непомічений Татарами під їх табор на Ольшаниці недалеко Канева. В степу за табором паслися татарські коні. Коли один малий віддїл Острожського криком і пальбою сполошив і розігнав табуни коний, все його військо вдарило нечайно з другого боку на сплячих Татар. Сам Острожський, тоді вже майже 70-літний старець вдерся з Волинцями в середину табора. Счинилася різня. З Татар мало хто спасся. Тоді Острожський увільнив 80.000 полонених християн.

По побіді український герой поїхав до Кракова, де тоді радив сойм. Всьо, що жило, не виключаючи короля, била перед ним чолом. Король обсипав його новими почестями, достоїнствами і маєтками. Острожського, що Татар розгромив в 33 боях, всі тодішні історики, літописці і політики польські славословили так, як ні раньше, ні пізнійше не славословили ніякого иншого отамана воєнного. В написи над його гробом стоїть, що побідив у 63 боях. В грамоті з р. 1518 король назвав Константина Острожського **„стовпом держави"!**

Нинішні фабриканти історії Польщі не згадують про воєнні подвиги Острожського, бо вони тепер вмовляють в світ, що то Поляки були „пшедмуржем" християнства і Европи, що то польський меч і польська кров спасли Україну від загибели під копитами татарських коний.

Політика Польщі, єзуїтська пропаганда і мішані подружа польщать шляхотський стан Українців. Найбільші маєтки і королівщини попадають в руки польських і спольщених вельмож. Також великі простори Подніпрова переходять в руки польської шляхти. В купі з польщиною входить в шляхоцький стан України польський дух, — дух нелицарський. По українській шляхті загалі всіх европейських народів перед Татарвою взяло на себе українське козацтво. Треба би списати величезну книгу, таку як святе письмо, коли би хотів подати посвідки чужинців і самих Поляків, що справді було так: що не польські, але українські груди загатили бурсменам шляхи в глубину Польщі і Европи. Лише для приміру наведу деякі.

Якийсь польський поет, що в р. 1648 звіршував погром Поляків під Корсунем, назвав козаччину **„пшедмуржем корони"** (Польщі). Львівські міщанини Кушевич жалувався в листі з 30 липня 1648: „тратимо ті краї (Україну), котрі суть охороною королівства, наче найсильнійша кріпость проти варвар, річи посполитої праве око і скарб, з котрого черпаєся гріш потрібний на веденнє війни..."

Польський історик Шайноха пише: „Цілий близший Схід дрожав перед козацтвом, як перед ворогом найстрашнійшим з усіх християн. А цілий Захід християнський подивляв козаків, як найхоробрійших лицарів віри, котрим належала всяка честь, всяка заохота до витревання в заводі... Пограничні землі Польщі мали в козаччині свою головну оборону. Польща амла в них найхоробрійшу збрую свого оборонного посланництва... Военна голота на Низу слушно могла уходити за голову, хоч здичілу представницю давної шляхоцької лицарськости... Перші козацько-польські війни були війною боротьби між шляхоцькими мамилуваннєм спокою та хліборобських праць і козацьким нахилом воювати з поганами".

Полякам було так далеко до лицарського хисту, що й справжнє лицарство пії їх проводом і впливом нікчеміло. По році 1638 реєстровим козакам накидули старшину з Поляків. Які були наслідки, пише Шайноха: „Останки козацтва стратили свою давну хоробрість і уяччність, бо вже не мають справжніх, у війні з Татарами власних отаманів, але менше обізнаних з нею полковників".

Інструкція з 25. червня 1648 для послів на соймик з упітського повіту на Литві, вже по вибуху козацького повстання, каже: „побідники, чи побіджені, все програмо, бо невічимо козаків, валимо сю **потужну стіну річи посполитої"**.

Коли польонізація перетеребила українське боярство (шляхту), українське козацтво стало одиноким охоронним муром проти Татар і Турків. Се стверджують всі давні польські історики, котрі були свідками геройств українського лицарства. Ті польські свідки стверджують також, що протиукраїнська і протикозача політика Поляків руйнувала сей мур, бо нівечила козаччину, вязала її руки і ноги, не даючи їй задіяти Татарву в її власнім гнізді. З польських жерел історики виходить, що не Поляки, але Українці були „пшедмуржем" християнства, Польщі, посередно й Европи, та що Польща сей мур охоронний руйнувала. Тоді, коли християнству і Европі ще грозила татарська небезпека, нікому з Поляків і на думку не прийшло називати свій народ „пшедмуржем". Щойно сим „пшедмуржем" була корінна Польща, Поляки вигадали аж по розвалі Польщі, для своїх національно-політичних і для своїх гакатистичних цілий. Такими небилицями старалися позискати прихильність Европи і поміч для відбудови Польщі. Австрійські Поляки хотіли тим виторгувати від Австрії право панування над народом українським. Ось звідки вийшла небилиця про польське „пшедмурже" християнства, европейської культури і самої Европи!

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАНИЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА.

СПРАВОЗДАННЄ ГОЛ. КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ У. Н. С.

за час від 1-го лютого 1921 р. до дня 31-го грудня 1921 р. котра відбула своє засіданнє на днях від 24-го до 28-го січня 1922 р. в домі У. Н. Союза під ч. 83 Ґрент стр., Джерзи Сіти, Н. Дж.

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ.

ПРИХІД В ЧЛЕНАХ.

З кінцем січня 1921 р. остало членів в У. Н. Союзі	12.274
Від 31. січня до 31. грудня 1921 приріст в членах був	2.029
Разом	14.303
Від 31. січня до 31. грудня 1921 розхід членів був	2.488
З кінцем 31. грудня 1921 р, остає членів в У. Н. Союзі	11.815

З того числа припадає мущин 9.148; женщин 2.667. — разом 11.815.

ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА

за час від дня 31. січня 1921 р. до дня 31. грудня 1921 р.

Вкладки від членів за	Прихід	Розхід
Лютий	$ 1.501.49	$ 500.62
Марець	1.043.72	244.54
Цьвітень	1,023.61	5.252.02
Май	1.252.93	383.00
Червень	1.145.79	981.78
Липень	1.142.00	363.57
Серпень	1.098.05	296.50
Вересень	1.162.24	1.142.75
Жовтень	1.169.11	325.00
Падолист	1.137.29	134.00
Грудень	1.222.50	615.25
Разом	$12.898.73	$10.239.03

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Приходу було від 31. січня 1921 до дня 31. грудня 1921	$12.898.73
З кінцем січня 1921 р. остала готівка	18.280.08
Процент від часового депозиту	307.04
Разом	$31.485.85
На се розходу було за тойсам час	10.239.03
Остає готівка з кінцем 31. грудня 1921 р. сума	$21.246.82

Гроші суть вложені:

На чековій книжці	$ 5.587.78
На часовім депозиті	12.659.04
На бондах	3.000.00
Разом	$21.246.82

ЗВІТ ДРУКАРНІ „СВОБОДИ"

за час від 31. січня 1921 р. до дня 31. грудня 1921 р.

	Прихід	Розхід
Лютий	$ 7.403.61	$ 8.247.94
Марець	6.440.01	5.746.17
Цьвітень	10.635.40	9.658.43
Май	10.284.59	12.253.24
Червень	5.685.41	4.750.43
Липень	6.225.53	4.608.42
Серпень	6.238.44	8.394.02
Вересень	6.047.58	4.360.03
Жовтень	5.389.44	7.093.44
Падолист	5.802.36	4.263.61
Грудень	7.062.79	7.009.03
Разом	$77.165.16	$76.384.76

ЗІСТАВЛЕННЄ

Приходу було за час від 31. січня 1921 до дня 31. грудня 1921	$77.165.16
З кінцем січня 1921 р. остала готівка в касі	1.676.05
Разом	$78.841.21
На се розходу було за тойсам час	76.384.76
Остає готівка з кінцем 31. грудня 1921 р.	$ 2.456.45

З того находиться на чековій книжці	$ 2.136.17
Депозит в ґазовій компанії	100.00
В підручній касі знаходиться	220.28
	$ 2.456.45

ЗВІТ З КОНТРОЛІ ФІНАНСОВОГО СЕКРЕТАРА ЗА ЛЮТИЙ, МАРЕЦЬ, ЦЬВІТЕНЬ, МАЙ, ЧЕРВЕНЬ, ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ, ВЕРЕСЕНЬ, ЖОВТЕНЬ, ПАДОЛИСТ І ГРУДЕНЬ 1921 Р.

П Р И Х О Д И:

Ріжні фонди	З морґечів	на сиріт. фонд	вплата від членів	з бондів	процент з банків	за відзн. книж. і н.	Вступне від членів	вплинуло до капіталу	Разом приходу
ЛЮТИЙ									
Посмертний			$12.813,62						
Адміністраційний			5.782.43			49.82			
Резервовий			612.45						
Убогих			1.224.15						
Конвенційний			612.45						
Народний			120.00						
Сирітський			1.950.00						
Моргечі	187.50								
Процент від бондів				200.00					
Вплинуло до капіталу								2.500.00	$26.052.42
МАРЕЦЬ									
Посмертний			$13.950.38	850.00		79.92			
Адміністраційни			3.782.43						
Резервовий	102.00		612.45						
Убогих			1.324.90						
Конвенційний			612.45						
Народний									
Сирітський			300.00	175.00					
Моргечі	13.17								21.802.70
ЦЬВІТЕНЬ									
Посмертний			$12.555.88	1.234.85	203.60				
Адміністраційний			3.762.42		25.02	63.51	51.00		
Резервовий	196.25		607.82	562.50	137.06		25.50		
Убогих			1.215.60		9.87				
Конвенційний			607.80		6.17				
Народний			100.00		6.53				
Сирітський			1.150.00		54.90				
Моргечі									22.576.28
МАЙ									
Посмертний			$12.907.86	1.856.31	23.31				
Адміністраційний			3.759.06		8.25	27.98	43.00	2.000.00	
Резервовий			605.38	210.00			21.50		
Убогих			1.210.80		50.39				
Конвенційний			605.40		2.42				
Народний					2.07				
Сирітський				1.225.13	21.50				
Моргечі								1.000.00	25.580.36
ЧЕРВЕНЬ									
Посмертний			$12.592.14	192.50					
Адміністраційний			3.684.37			44.72	43.00		
Резервовий	423.50		595.56	455.00			21.50		
Убогих			1.191.10						
Конвенційний			595.55						
Народний			5.00						
Сирітський			850.00						
Моргечі									
Звернено позичку „Свободи"	500.00								21.193.93
ЛИПЕНЬ									
Посмертний	262.50		$12.660.85	607.50	1.030.40				
Адміністраційний			3.681.99		20.60	27.07	39.00		
Резервовий	53.20		593.85	112.50	595.25		19.50		
Убогих			1.187.70		14.74				
Конвенційний			593.85		3.44				
Народний					1.00				
Сирітський			900.00		235.14				
Моргечі	4.550.00								27.190.08
СЕРПЕНЬ									
Посмертний	240.00		$12.478.53						
Адміністраційний			3.616.52			25.92	31.00		
Резервовий	308.29		586.30				15.50		
Убогих			1.172.60						
Конвенційний			586.30						
Народний									
Сирітський				200.00					
Моргечі	2.150.00								21.410.96
ВЕРЕСЕНЬ									
Посмертний			$12.534.02	1.350.00					
Адміністраційний			3.591.26			89.76	35.00		
Резервовий			586.90	100.00			17.50		
Убогих			1.173.80						
Конвенційний			586.90						
Народний									
Сирітський			2.212.50	275.00					
Моргечі									22.552.64
ЖОВТЕНЬ									
Посмертний			$12.425.85	1.031.25	266.79				
Адміністраційний			3.549.90		23.94	66.52	39.00		
Резервовий	196.25		582.00	812.50	120.32		19.50		
Убогих			1.164.00		27.88				
Конвенційний			582.00		9.38				
Народний									
Сирітський			1.900.00		41.10				
Моргечі									22.858.18
ПАДОЛИСТ									
Посмертний			$12.361.47	1.833.00					
Адміністраційний			3.533.48			52.62	39.00		
Резервовий			579.45	210.00			19.50		
Убогих			1.158.90		45.20				
Конвенційний			579.45						
Народний									
Сирітський			750.00	1.225.12					
Моргечі									22.387.14
ГРУДЕНЬ									
Посмертний	200.00		$12.517.16	192.50	55.99				
Адміністраційний			3.536.35		10.89	99.33	30.00		
Резервовий	285.50		584.75	455.00			25.00		
Убогих			1.169.50		22.38				
Конвенційний			584.75		11.23				
Народний									
Сирітський			2.200.00		19.53				
Моргечі									
За календар			2.823.20						24.843.56
Разом	$9.668.16		$223.625.47	$15.365.66	$3.106.79	$627.17	$555.00	$5.500.00	$258.448.25

Р О З Х О Д И:

За місяці	з сиріт. фонду	з народн. фонду	з посмерт. фонду	з адміністр. фонду	з убогого фонду	з конв. фонду	з друкарні	Моргечі	Бонди	Разом
Лютий 1921	$ 147.91	$ 200.00	$ 8.710.26	$ 6.027.23	$ 750.00	$2.000.00	$	$ 4.000.00	$	$ 21.835.40
Марець	106.00	249.66	6.650.00	3.823.18	150.00			4.000.00		14.978.84
Цьвітень	173.75		10.150.00	3.538.43	775.00					14.637.18
Май	400.00	1.000.00	6.444.70	4.708.03	550.00	2.000.00	7.000.00			22.097.73
Червень	864.55		6.500.00	3.924.00	625.00					11.913.55
Липень	17.50		4.544.64	3.997.27	1.075.00				35.413.13	45.047.54
Серпень	1.687.88		814.59	4.506.98	550.00			3.000.00	24.018.22	34.577.67
Вересень	118.00		8.000.00	3.537.00	500.00			1.500.00		13.655.00
Жовтень	1.463.88	50.00	6.000.00	3.282.31	175.00			10.500.00		21.471.19
Падолист	633.12		3.250.00	4.685.36	300.00					8.868.48
Грудень	775.62		9.475.00	4.828.49	450.00					15.529.11
	$6.388.21	$1.499.66	$70.539.19	$46.853.28	$5.900.00	$4.000.00	$7.000.00	$23.000.00	$59.431.35	$224.611.69

ГРОШІ СУТЬ ВЛОЖЕНІ В СЛІДУЮЧИХ БАНКАХ:

ФОНД ПОСМЕРТНИЙ:

Ч. книжки			
1397	Hudson County Nat'l Bank, Jersey City	$ 132.59	
9233	People's Saving Trust Co., Hazleton, Pa.	14.419.22	
1564	Germania Mutual Savings Bank, Elizabeth, N.J.	20.409.49	
16091	Elizabethport Banking Co., Elizabeth, N. J.	10.816.33	
5445	National State Bank, Elizabeth, N. J.	12.233.83	
182404	Provident Institution for Savings, Jersey City	9.842.84	
182746	Provident Institution for Savings, Jersey City	5.306.04	
770	People's Nat'l Bank of Elizabeth, N. J.	3.049.09	
2684	Guarantee Trust Co., Shamokin, Pa.	5.020.83	$ 81.230.26
	ФОНД БІДНИХ:		
2494	National Bank of Shamokin, Pa.	3.058.81	3.058.81
	ФОНД РЕЗЕРВОВИЙ:		
568	Hudson Co. National Bank, Jersey City	10.628.72	
3773	Dime Trust Co., Shamokin, Pa.	7.879.50	
8209	Union Trust Co. of N. J., Jersey City	9.476.89	
6482	National State Bank, Elizabeth, N. J.	13.002.24	40.987.35
	ФОНД СИРІТСЬКИЙ:		
2	Market Street Nat'l Bank, Shamokin, Pa.	12.379.40	
5021	Union Trust Co. of New Jersey, Jersey City	332.39	12.711.79

ГРОШІ ВЛОЖЕНІ НА ЧЕКОВИХ КНИЖКАХ:

Фонд посмертний: Union Trust Company, Elizabeth, N. J.	36.145.18	
Фонд адміністраційний: Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	5.734.69	
Фонд сирітський: Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	8.616.62	
Фонд народний: Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	209.41	
Фонд убогих: Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	9.287.73	
Фонд конвенційний: Union County Trust Co., Elizabeth, N. J.	4.973.02	
	64.966.65	
Чеки не звернені на суму	3.025.00	61.941.65
Разом		$199.929.86

Гроші інвестовані (вложені) на морґечах та ріжних бондах:

На морґечах вложено суму	$ 61.770.00
Куплено бондів на суму	396.001.63
	$457.771.63

З І С Т А В Л Е Н Н Є:

Готівка з кінцем 31. січня 1921 була	$166.093.30
Прихід від 1-го лютого до 31-го грудня (то є за 11 місяців)	258.448.25
Разом	$424.541.55
Розхід за той сам час був	224.611.69
Готівка з кінцем 31. грудня 1921 остає	$199.929.86

Б І Л Я Н С:

Стан чинний:		Стан довжний.	
Готівка	$199.929.86	Фонд посмертний	$395.092.01
Морґечі	61.770.00	„ резервовий	157.529.06
Бонди	396.001.63	„ адміністраційний	26.734.69
Реальність	19.500.00	„ убогих	12.246.54
Друкарня	29.000.00	„ народний	209.41
		„ конвенційний	4.973.02
		„ сирітський	109.416.76
Разом	$706.201.49	Разом	$706.201.49

ЗА ГОЛОВНУ КАНТРОЛЬНУ КОМІСІЮ У. Н. СОЮЗА:

Стефан Милянович, Іван Ваверчак, Василь Гасій.

(Далі буде).